

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

97. Digressio de Angelo-Custode.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Exod. 17.
D. Hier. l. 2.
contra Ion.
Gen. 49.

Richard.

Ieiunii hominis
sputum ser-
pentes necat.
D. Ambr.

3. Reg. 21.

Ieiunii quan-
ta existimatio
apud demonz.
Matth. 4.
S. Pet. Chry-
sol.

Ecl. 35.

2. Sal. 34.

In Exodo (inquit Hieron.) contra A-
malec oratione Moyli. & totius populi
usq; ad vesperam jejuniu dimicatum est.

Gad accinotus praliabitur ante eum, & ipse
accingetur retrorsum. Gad est rigor absti-
nentiæ (inquit Richardus) hac antè, & re-
trò, hac à dextris, & à sinistris contra ten-
tationes armamur.

Ambros. in Hexamer. Ieiunii hominis
sputum si serpens (tentator) gustaverit,
moritur.

¶ Quam excellens sit jejuniu.

Aded excellens, & sanctum est, ut im-
pia illa Iezabel nullà re, præter jejuniu
suum facinus posse contegere, ac velut
sacchissimè factum, ostendere posse cre-
diderit, ided jejuniu prædicari iussit, ut
quod sub sacro jejuniu fieret, sanctum
crederetur.

Quid quod tam excellens, tamq; sin-
ctum vel ipse Diabolus putabat jejuniu,
ut Christum præcipuè ex jejuniu plus-
quam hominem esse suspicaretur? Sic
Petrus Ravennas ad illa verba, Si filius
Dei es. Videte, inquit, quid de jejuniis ipse
sentiat inimicus. Videtis, quod jam non
homines, sed Dei filios credit, quos libe-
ros à ventris conspexerit ser virute.

Hinc Patres, eos, qui jejuniu dediti
sunt, Angelos vocant. Sic præcipuè Ba-
sil. & Chryl.

¶ De efficacia jejunii.

Datur orationis efficacia, quod cælos
penetret: Oratio humiliantis se, nubes pen-
trabit. Sed notandum est, hanc oratio-
nem solam non esse, sed suam comitem
habere jejuniu. Hoc sibi vult: Humi-
liantis se. Humilabam in jejuniu animam
meam. Oratio ergo cum jejuniu, & ie-
juniu eù oratione cælos penetrabunt,
& non descendent, donec Altissimus aspi-
ciat. Ubi notandum, quod de tali ora-
tione dixit Ecl. quod nubes penetrabit, &
donec propinquet, non consolabitur. Meta-
phora ducta ab aula Principum. Vidisti
aliquem, qui Principis aurem exposcat?
non consolatur, donec propinquet: sic
oratio cum jejuniu, non quiescit, nec ul-
lam consolationem admittit, donec pro-
pinquet ad aures Dei, qui mox mox ora-
ta concedit, quod est: non elongabit, non

tardabit, seu non differet: quod signifi-
cantius explicat, subdens: Non habebit
patientiam.

Annon id patet in jejuniu Ninive, in
quo vel animalia jejuna verunt? Et ani-
malia non gustent quidquam. Quam velox
propterea Deus ad ignoscendum?

Quid ea divinorum viscerum contor-
sio in ea fame, ac terra jejuniu, tempore
Eliæ? Ut jejuniu divina viscera com-
movebat?

Hinc Propheta ad permovendam di-
vinam misericordiã, ut perpendit Chry-
sostom, Cerua, inquit, in agro peperit, &
homo ad pop-
reliquit: quia non erat herba: & onagri stete-
runt in rupibus, traxerunt ventum quasi dra-
cones, defecerunt oculi eorum, quia non erat
herba. Domine, fac propter nomen tuum. Ut
vel ex animalium jejuniu Deum ad mise-
rendum commoveret!

Et alibi vim jejunii admirans Chryl. Hom. 1. de
Ieiuniu (inquit) urbem magnam, Nini-
ven ad ipsum barathrum jam inclinan-
tem caput, & venientem desuper plagam
accepturam, veluti quædam desuper
stans potentia, ex carnificis manibus cri-
puit, atque ad vitam reduxit.

D De Angelorum custodum erga ho-
mines studio, & amore.

PUNCTUM XCVII.

ET quoniam ieiuniu est cibus Ange-
lorum. & oratio est læticia, & id est,
quod pro nobis cum Deo Angeli pertra-
ctant, ad nostrum nunc custodem Ange-
lum digrediamur. Et primùm:

Ut sumus ingrati ad assidua, quæ ex
nostris custodibus Angelis accipimus,
beneficia! Mox nati custodem Angelum
habemus, qui tali, tantaque diligentia,
& amore nos custodit.

Supra muros tuos Hierusalem, constitui cu-
stodes, tota die, & tota nocte in perpetuum non
Angelorum
tacebunt. Quis vel amore, et si ma-
custodum erga
ter, vel mercede, et si diligentissimus fa-
clientes suos
mulus, perpetuo, tota die, & tota nocte studium, &
super amor,

super aliquem vigilat? Amet ut vult illa mater, aliquando dormiet, saltem dormitabit. Mercedem, quam vultis, date diligentissimo famulo, tota die, & tota nocte in perpetuum non vigilabit: per duas, tres noctes vigilabit, sed non in perpetuum. At Angeli super nos dormientes, & infirmos perpetuo vigiliant. Si excitatos nos esse oportet ob veterum, quo laboramus, perpetuo non tacent, &c. Sic sequitur: *Qui reminiscimini Domini, ne taceatis. Pagnin. Qui reminisci facitis, ne taceatis, & ne detis silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Ierusalem laudem in terram. Tria ex hac autoritate, custodia, & officia in vita, & in morte.*

Pagnin.

Supra muros tuos constitui custodes: tota die, &c. Magnus, ingensque amor Angeli, qui tanta zelotypia custodit animam: centum oculis zelotypus custodit. Fabulantur de Argo, sed verè Angelus centum oculis sibi traditam animam custodit.

Ezech. 1.
Ecl. 47.

Animalia, tota Ezechielis plenè oculis. In Ecl. fit mentio hujus visionis: *Et vidit conspectum gloriae, quam ostendit ei in curru Cherubim.* Animalia itaque, & rotæ erant tot Angeli pleni oculis: Quis in somno timeat? quis præcipitium reformidet?

Nahum. 2.

De quibusdam Prælati certè timendum illud: *Igneæ habens currus in die præparationis ejus, & agitatores consopiti sunt, in itineribus conturbati sunt, quadrigæ collisæ sunt in plateis.* Sed hic, ubi tanta vigilantia, ubi aurigæ, ipse currus, ipsæ rotæ sunt Angeli cū tot oculis, quis loc^o timori?

Angeli custodes quam oculati, & vigiles.

Adeo verum, quod oculati sunt Angeli, ut si interdū culpa nostra dorsum vertant, non ob hoc desinant nos intueri, quia vel in dorso oculus habent. In Genes. discedit à domo Saræ Agar, at obvia fit ei Angelus, dicens: *Vnde venis, aut quid vadis? A facie Saræ dominæ meæ ego fugio.* Angelus eam corripit: *Revertere;* & terga vertit, & discedit, tunc clamat hæc: *Profecto hic vidi posteriora videntis me.* Alii: *Vidi vestigia oculorum ejus.* Quod intelligas, quod ubi etiam terga vertunt, vel tunc nos videre, & custodire dicuntur.

Gen. 16.

Alii.

Firmabo super te oculos meos, velut Magister morum, vulgò Ajus, hoc est, instructor alicujus Principis. Hebr. Annuam Hebr. sibi oculo meo. Ajus equidem, qui oculo loquitur. *Osi oculos nostros ad Angelos Attolleremus! Beata Francisca Romana ut oculos semper ad oculos Angeli levabat!*

Angeli custodes præsentia cogitanda.

Seneca ad Lucilium: *Aliquis vir bonus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic, tanquam illo spectante, vivamus, & omnia, tanquam illo vidente, faciamus.* Hoc, mi Lucili, Epicurus præcepit: custodem nobis, & pædagogum dedit. Nec immerito. Magna pars peccatorum tollitur, si peccatoris testis assistat. Aliquem habet animus, quem vereatur, cujus autoritate etiam secretum suum sanctius faciat. *O felicem illum, qui non actus tantum, sed cogitatus emendat? O felicem, qui sic aliquem vereri potest, ut ad memoriam quoque ejus se componat, atq; ordinet!* Opus est, inquam, aliquo, ad quem mores nostri se ipsi erigant. Nisi ad regulam, prava non corriges.

Senec. ad Lucil. ep. 11.

Tob. 33.

In hoc præcipue angelica cura versatur, ut à peccato hominem præservet. *Li-bera eum, ne descendat in corruptionem. Sept. coërcere à peccato. Retinebit, ne cadat. O quoties retinuit, ne prolaberemur!*

Septuag.

Exultatio mea, erue me à circumstantibus me. Genebrardus: *Acclamationibus liberationis circumdabis me.* q. d. dum peccatum perpetraturus sum, internè clamant: Ah, ah, quid agis? Nec solum retinent, ne labamur, sed & manibus ab occasione peccandi nos abducunt. Ut olim Lot ab incendio, sic nos quotidie ab incendiis tentationum, & occasione peccandi divellunt.

Gen. 19.

Quin in humeris tollunt nos, ut à peccato liberent: *Levarunt eos, & portarunt eos Angelus faciei ejus.* Vatabl. ex Hebr. *Et Angelus faciei ejus in dilectione sua bajulavit eos.* Erat proximus occasione, periculo, &c. quis te ab illo loco, ubi Deum offendisses, ad alium transtulit? Angelus, qui bajulavit te, teque, ceu super humeros, aliò detulit.

Vatabl.

Quin monstrum efformat, ne pecces. D. Pe-

1. Pet. 2.
Num. 23.

D. Thom.

D. Petrus de asina illa Balaam: *Subjugale mutum animal, hominis voce loquens, prohibuit insipientiam.* Quis, hanc in asina vocem formavit? D. Thom. ait, fuisse Angelum, qui & obvis eidem factus eam formavit. O quoties, dum per viam Deo contrariam intedebamus, monstrum aliquo, aut umbra perterriti constitimus, ulterius progressi non sumus! Quis fuit Angelus, qui monstrum efformavit: inimic9 enim viam perditionis complanat: sed Angelus in varias sese transfert formas, ut te sola horrendissima peccati forma liberet.

Psal. 33.

D. Hieron.
Salmer.

Hinc in teatationibus te protegit: *Immittere Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.* D. Hieron. ex Hebr. *Circundat Angelus Domini in gyro timentes eum.* Salmeron ex Græco: *Castra sua instruit aciebus Angelus collocabit.* Alii: *Simul pugnat.* Chald. *Moratur, & quiescit.* Proprie Heb. *Castrametatur, vel castra figit in circuitu timentium eum.* Patet ex Elisco, qui puero suo montes, equorum, curruumque igneorum plenos, in suum perfidium ostendit. *Castrametatur itaque Angelus Domini, ut immisiones per Angelos malos undequaque propellat, circuitque semper explorans, qua parte se immittat.* Sic Basil. *Immittit se Angelus Domini, summâ videlicet celeritate, &c.*

D. Basil.

Sicut autem totis viribus contendit, ne homo peccet: sic laborat, ne post peccata ira Dei in peccatorem descendat. Dicitur ascendere fumus aromatum de manu Angeli. Offendit ille Deum: vae ei, si Angelus ad divinas nares alicujus orationem admoveret.

Apo. 8.

At in morte? *Miserabitur ejus, & dicit (Deo) Libera eum, ut non descendat in corruptionem; vel retinebit, ne cadat (in profundum desperationis Inferni.) Inveni, in quo ei propitius; aliqua bona opera, aliquid elemosynæ, &c. Ne descendat in corruptionem.* Hebr. *In forream.* Inveni, in quo ei propitius, Hebr. *Inveni expiationem, propitiationem, placationem.* Proprie: Inveni aliquid, quo excusari, dissimulari, te-give possit antea cta vita.

Iob 33.
Angeli custodia officia in morte.

Hebr.

Alii:

Sic ubi nos legimus: *Si fuerit pro eo Angelus loquens;* Alii transferunt: *Angelus*

eloquens; hoc est, si apud Deum Angelum Rhetorem habuerit, &c. Unus de millibus, ut annunciet hominis aequitatem, unus eorum non vulnerabit eum. Septuag. Si fuerint mille Angeli mortiferi, unus eorum non vulnerabit eum.

Septuag.

Vides, Angelos mille formas subire, ut hominibus profint? Nonne olim in forma columnæ nubis per diem, & columnæ ignis per noctem? Annon in forma comitis, in itinere Tobia? Stella; in oculis Magorum, Militum pugnantium, toties, ac castrametantium? Panem Angelorum manducavit homo; hoc est, panem quasi Angelorum naturam referentem, quatenus nimirum varias saporum formas induebat, quo cuiusq; fidelium volunti deserviret. Sic sanè Angeli, ut cuique profint, mille formas subiunt.

Exod. 13. & 14. Rupert. ib. Theod. orat. de Christ. nat. Sap. 16.

Angeli varias formas induunt, quibus homines juvent.

O insignia Angelh beneficia! *Me eduxit, & reduxit sanum (a principio ad finem vitæ, & Daemonium ab ipsa (anima) ipse compefcuit.* O quoties in vita compefcuit Daemonium! ô quàm in morte rabidum illud compefcuit! Quod si Tobias pro beneficio sibi collato non inveniebat, quid dignum referret: *Quid ei poterimus dignum dare? nos, quibus millies hæc præstitit beneficia, heu quid dignum dabimus? Si me ipsum tradam tibi servum (vox Tobia) non ero condignus providentia tua.* Ubi intellexerunt, eum esse Angelum, *prostrati per tres horas in faciem (stupore affecti) benedixerunt Deum.* O reverentiam pro præsentia!

Tob. 12.

Angelo custodi reddere paria non possumus.

Hanc, Fratres mei, hanc ob oculum interiores semper habeamus. Bernard! *Ante præsentem audes, quod me præsentem non audes? an præsentem esse dubitas, &c.*

S. Bern. in Ps. Qui habitat.

Et dixit mihi Angelus, qui loquebatur in me, id est, intra me. Ex quo loco potissimum docent Patres, Deum aliquando per Angelum ita homini loqui, ut nulla corporea species appareat, sed ipsa Angeli substantia sit intra hominem, cui loquitur, ita tamen, ut animæ non illabatur, quod est solius Dei.

Zac. 1. Riber. Isid.

Inspirat ergo Angelus, qui propterea dicitur, *Angelus loquens, vel ut vertunt Pagninus, & Regia, Angelus eloquens,*

Pagnin. Regia.

Angelus custos eloquentia pro suo cliente nititur.

quod aptè sciat loqui, ac inspirare. Secundum aliquos dicitur Custos eloquens, annuncians hominis aequitatem, quod illa proponat meliori, qua possit, ratione, & ad impetrandam divinam misericordiam magis idonea, videlicet vel excusando, vel rhetoricè extenuando præteritam culpam, vel præsentem animi deliberationem, aequitatem laudando, & quantum veritas patitur, amplificando, & exornando. Sicut Satan, & accusator fratrum suorum; bona opera nostra extenuat, peccata exaggerat: sic apud Deum Orator hic, si quid est excusabile, excusat, si quid laude dignum, extollit, si quid minus laudabile, id non proponit, illa tantum præsentans, quæ suaviter olere Deo possunt, thymiamara orationum, & bonorum operum. Hinc Sancti Angeli dicuntur habere thuribula, phialas aureas plenas odoramentorum in manibus: quia ea exhibent, quæ gratum odorem habent. Optimæ rationes. Sed & idè dicuntur Angeli habere thuribula, quia pro munere, orationis studium, & affectum inspirant. Thurificatio est inspiratio orationis, &c.

Apoc. 5.

Iob. 33. Græc. Hebr. Psal. 118.

Num. 23.

Septuag.

Apoc. 4.

Act. 12.

Cant. 2. & 7.

Angeli est inspirare aequitatem: *Vt annunciet hominis aequitatem.* Græcè: *Homini aequitatem.* Hebr. *Rectitudinem.* Ad omnia mandata tua dirigebar, id est, rectè incedebam in via mandatorum tuorum. Hanc directionem inspirat Angelus. Sic Balaam rectè non incedenti, rectitudinem inspiravit. Sic semper proponit, ac inspirat Angelus, quod in Dei oculis rectum videt.

Vt annunciet hominis aequitatem. Sept. *Si annunciarerit homini suum ipsius crimen, & suam stultitiam ostenderit.* Quid interior illa admonitio, ut peccatum deferat? Angeli est inspiratio, &c.

Hinc Angeli vocantur lampades ardentes, quod non solum ipsi fulgentissimi sint, sed omnes etiam, ad quos mittuntur, magna rerum sublimium luce collustrent. Exemplo sit ille in Act. Apost. 12. quo mox apparente, *Lumen resulsit in habitaculo carceris.* Illuminant enim, & docent, quod est, inquit Cyrillus, proprium Angelorum munus, inspirant, &c.

Huc facit illud Cant. *Vinea florescentes de-*

derunt odorem suum, &c. Videamus, si vinea floruit. Orig. in Cant. ait, Angelorum esse, sanctorum virtutum odorem, tanquam vineæ animæ largiri. Hoc odore sancti Angeli intrant, & imbuunt animâ. Ab ipsis, vel potius à Deo per ipsos dicimur quasi primum florem, ac odorem bonorum operum capere, hoc est, bonos impetus, ac cogitationes sanctas. Ab ipsis initia bonarum actionum, & proficiendi suavitatem sperare possumus: fructus vero, & opera ipsa perfecta ab eo solo, qui ait: *Sine me nihil potestis facere.*

Quot ergo munera obeunt nobiscum Angeli? O quam multa? Quid, quod (ut hoc solum addamus) etiam prædicatorum militum, si quando oportet, munere funguntur? Pulcherrimus extat ad rem locus ille Genesis: *Iacob quoque abiit itinere, quo ceperat, fueruntq; ei obviam Angeli Dei, vel juxta Chrysost. lectionem: Et Iacob viam suam perrexit, & elevatis oculis, vidit castra Dei metata esse, & occurrerunt ei Angeli Dei.* Vbi Lyranus, Abulensis, Pererius, Del Rio & à Lapide volunt, Jacobum duas hic acies Angelorum vidisse. Vnde locus ex eo, quod vidit, *mechanam dictus est, hoc est, bina castra, vel bina acies.* Una nimirum erat Angeli, qui custos erat, ac præses Mesopotamiæ, unde ille discesserat. Hic cum Angelis sibi subditis, ac subordinatis, quasi instructa acie, comitatus fuerat, ac securè è Mesopotamia Iacobum deduxerat hucusque, ad confinia scilicet Chanaanæ. Ibi verò occurrit ei eumq; excepit Angelus præses Chanaanæ, ut eum similiter per Chanaan securè perduceret, & ab Esau, qui ei tam infensus fuerat, tueretur, ac protegeret. Sicut n. Principes externi Principem per suas terras, datis militibus prædicatoris, securè deducunt, & vicino Principi, ejusque prædicatoris ulterius deducendum consignat: ita pariter cū Iacobo hic Angeli fecerunt. Sic præfati Doctores in hunc locū O ergo singularem Dei amorem, curam, ac providentiam erga suos! O verè Angelorum, qui omnibus Dei nutibus parent, erga sibi commissos prædicatorum securam, obsequium multiplex!

Angelus custos prædicatoris nostri.
Gen. 32. Chrys. ibid. Lyran. Abulen. Perer. Del Rio. A Lapide ib.

Digressio